

Jäger Oszkár emlékezete.

Március 2-ikán volt egy éve annak, hogy Németország egyik legkiválóbb pædagogusa, a klasszikus tanulmányok nagy bajnoka sírba szállt. Illő, hogy ez alkalomból nevét és működését röviden emlékeztünkbe idézzük.*

1830 október 26-ikán született Stuttgartban előkelő orvosi családból. Egyetemi tanulmányait Tübingában végezte, melynek befejezése után *Wetzlarban* működött három évig. Itteni működését kitünően jellemzi volt tanítványa, ma Németországnak egyik legkiválóbb pædagogusa, *Münch* Vilmos (*Neue Jahrbücher* 1910. XXII. 160. s. kk. l.). Tanítványait előadásával elragadta. Játékaikban tevékenyen vett részt; igazi atyjuk volt.

1862-ben a *mörsi* progimnázium rektora lett, hol újra három évig működött. Időközben *Bielefeldbe* kapott meghívást, de a kormány nem hagyta jóvá, mivel felsőbb helyen nem talált tetszésre politikai magatartása.

Súlyosan érintette ez a dolog, de azért nem vesztette el munk kedvét. Nemsokára, 1865-ben, megjelent Mörsben *Wiese*, a porosz közokt. minisztérium akkori vezetője, hogy működését tanulmányozza, aminek utána kinyilvánította előtte, hogy a kormány őt szemelte ki *Kölnbe*, a Frigyes-Vilmos gimnázium igazgatójának. Ezen állásában egy emberöltőnél hosszabb ideig működött mint a rajnavidéki tanárok vezére. Nyugalomba vonulása után a *bonni* egyetemen mint c. rendes tanár oktatta az ifjúságot a pædagogia és történeti *tudományban*.

Gazdag irodalmi működést fejtett ki úgy a pædagiában, mint a történet terén. A *görögök* története (ma már a nyolcadik kiadás), a *rómaiak* története (ma kilencedik kiadás), valamint a *németek* története (1909. és 1910. két kötetben) című műveit széles látókör, mesteri jellemzés, választékos nyelvezet és nagy tudás tüntetik ki.

Homer und Horaz című műve nagy filológiai tudásról és gazdag pædagiiai tapasztalatról tesz tanubizonyyságot.

1883-ban jelent meg *Aus der Praxis. Ein pædagogisches Testamentu* című műve, melyben különösen azt fejtegeti, hogy maga a pædagiiai tudás még nem elegendő a tanításhoz; kell, hogy a tanár a tudomány színvonalán álljon. A pædagiát nem tartja tudomány-nak, hanem csak művészetnek. *Rem tene, verba sequentur.*

* V. ö. *Cauer*, O. Jäger. *Das humanistische Gymnasium*, 1910. 176. s. kk. l. — *Uhlig*, O. Jäger, *Das hum. Gymnasium*, 1910. 77. s. kk. l. *Münch*, *Neue Jahrbücher*, XXVI. 160. s. kk. l. A *Pallas Lexikon* szerint már 1891 dec. 11-ikén halt meg, holott még 19 évet élt azután.

Előkelő szerep jutott neki, mint a «*Das humanistische Gymnasium*» című folyóirat egyik szerkesztőjének (1890 óta *Uhliggel* együtt szerkesztették). Minden sorában, amit ide írt, mint a klasszikus tanulmányok lelkes bajnoka (*πρόμαχος*, előharcos) mutatkozik be, 1892-ben mondotta a rajnai filologusok gyűlésén a csak röviddel ezelőtt életbe lépett porosz tantervre vonatkozólag, mely a latin órák számát leszállította, *Livius* híres szavait: *Pugna magna victi sumus*. (Nagy csatában győztek le minket.)

A gimnáziumot ért mind súlyosabb támadások védszeréül ajánlotta, hogy mind a három középiskolának (gimnázium, reálgimnázium, főreál) adassék meg az *egyenjogúság*; így aztán mindegyik a maga jellegét jobban kidomboríthatja, amit azután az 1900-iki császári rendelet is hangsúlyozott.

Szeplőtlen jellemével, kiváló szónoki tehetségével, gazdag humorával ellenfeleit is lebilincselte, akik előtte kelletlenül bár, de meghajolni kénytelenek voltak.

A gimnáziumot úgy akarta megőrizni, mint a klasszikus tanulmányok erős várát. A reformgimnáziumoknak, melyek pedig igen szépen fejlődnek és amelyekre nagy jövő vár, élete végéig ellensége maradt. Új dolgokról hallani sem akart. Polgárjogok tanítása, több szabadság a felsőbb osztályokban, a latin skriptumnak az érettségi vizsgálaton való eltörlése stb., mindezekről úgy vélte, hogy csak arra való, hogy a klasszikus tanulmányokat gyengítsék.

Tanításával és irodalmi működésével előkelő helyet biztosított magának a német pædagogia történetében. Aki a klasszikus tanulmányok barátja, az benne e tanulmányok egyik legnagyobb apostolát gyászolhatja.

Dr. Endrei Gerzson.